

O ANALIZA BIBLIOMETRICĂ PRIVIND EVOLUȚIA CERCETĂRILOR ÎN CONTABILITATE FINANCIARĂ

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS ON THE EVOLUTION OF RESEARCH IN FINANCIAL ACCOUNTING

Autor: Petronela-Teodora SÎRB (DULĂU), Student masterand

e-mail: sirb.petronela.sicadm23@uab.ro

Coordonator științific: Sorin-Ciprian TEIUȘAN

Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, România

Abstract. *Bibliometrics has become, in the last decades, an essential tool for evaluating and analyzing the results of scientists and of the collaboration between research centers, with bibliometric analysis becoming increasingly popular in recent decades due to the advancement, availability, and accessibility of bibliometric software and scientific databases. The purpose of this study was to examine the number of bibliometric works published over time in the Web of Science database, the fields in which these analyses are most commonly used, how many bibliometric works on financial accounting have been published to date, and the most commonly used keywords in the publication of these works. The use of one of the most popular bibliometric software, Bibliometrix, was intended to provide an analytical model of published works in the field of financial accounting.*

Keywords: *financial accounting, bibliometric, analysis, software tool, performance.*

JEL cod: M40

Introducere

Știința bibliometrică este în zilele noastre un instrument esențial pentru evaluarea și analizarea rezultatelor oamenilor de știință și a cooperării între centrele de cercetare. Numărul de citări și măsurarea performanțelor publicațiilor sunt principalii indicatori bibliometrici utilizați pentru a evalua impactul lucrărilor și al cercetărilor asupra unui domeniu. Elaborarea unor astfel de evaluări nu necesită un timp îndelungat, iar rezultatul este unul obiectiv cu condiția ca datele menționate în literatura de specialitate să fie citate oficial sau evaluarea să utilizeze și alte valori pe lângă citări. Contribuind la dezvoltarea științei prin stabilirea progreselor realizate, bibliometria este utilizată pentru evaluarea și analiza cercetărilor academice efectuate, identificarea profesioniștilor și determinarea celor mai veridice surse de publicare științifică, axându-se în primul rând pe analiza cantitativă a publicațiilor științifice.

Termenul bibliometrie a fost subiect de discuții încă din secolul al XIX-lea, primind mai multe interpretări și definiții pe parcursul timpului cu scopul de a cuprinde în esența lui cuantificarea diferitelor tipuri de comunicare scrisă în procesul de analizare al unui domeniu (Pritchard, 1969) sau de a căuta "modele sistematice în corpuri cuprinzătoare" (Broadus, 1987). Au fost propuse și teorii de analizare a datelor, una dintre ele fiind cea de aplicare a trei etape în interpretarea datelor: scanarea, detectarea și fundamentarea datelor științifice. (Lim și Kumar, 2023).

Prin această cercetare am dorit să analizăm numărul lucrărilor bibliometrice publicate de-a lungul timpului în baza de date Web of Science în domeniul contabilității financiare, câte lucrări bibliometrice privind domeniul contabilității financiare au fost publicate până în prezent și care sunt cuvintele cheie cele mai utilizate în publicarea acestor lucrări. Pentru a identifica aceste publicații am utilizat baza de date Web of Science analizând termenii de interogare *financial+account**. Datele utilizate pentru cercetare au fost extrase din baza de date Web of Science, și analizate cu ajutorul software-ului R versiunea 4.2.3 (R Core Team, 2023), RStudio version 2023.12.1.402 (Posit Team, 2024), pachetul Bibliometrix (Aria și Cuccurullo, 2017), prin interfața web Biblioshiny (Moral-Muñoz, et al.2020).

Analize și rezultate

Căutând în baza de date Web of Science, după cheia de interogare *financial+account** la data de 1 martie 2024 pentru perioada 1983 - 2024, au rezultat 5311 documente publicate, cele mai multe articole aparținând colecțiilor *Emerging Sources Citation Index (ESCI)* – 2131 articole și *Social Sciences Citation Index (SSCI)* – 1604 articole și fiind plasate în categoria Business Finance.

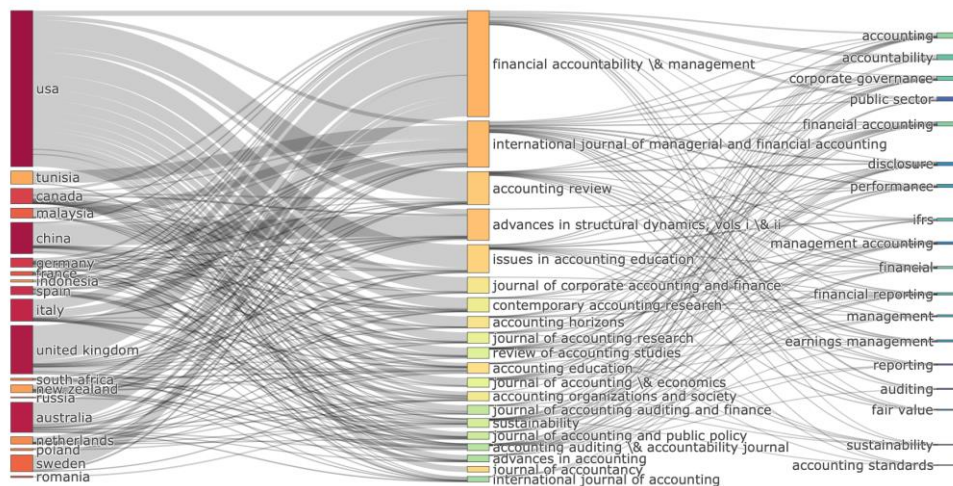
Tabelul 1. Studii de contabilitate financiară publicate în perioada 1983 - 2024

Web of Science Categories	Număr	%
Business Finance	2745	51.69
Management	740	13.93
Economie	695	13.09
Business	484	9.11
Educație Cercetare Educațională	235	4.42
Inginerie Civilă	201	3.79
Mecanică	187	3.52
Administrație publică	141	2.65
Sisteme informatice	119	2.24
Altele (16 discipline - Drept, Științe ale Mediului, Științe sociale multidisciplinare, etc.)	1084	14.76

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

În perioada menționată, 9217 cercetători (1399 articole cu autor singular) au studiat contabilitatea financiară, publicând articole în reviste de profil având următoarele specificații: cele 5311 documente au fost publicate în 1760 de publicații având apariție medie de 108 documente pe an și o medie de 13,74 citări per document, prezentând o creștere de 5,85% pe an. S-au regăsit peste 147.000 de referințe bibliografice în aceste documente. Subiectele care au atras cel mai mare interes au privit *performanța*, *managementul*, informația adusă de *contabilitatea financiară* precum și impactul și calitatea acesteia. Revistele în care au apărut cele mai multe studii privind contabilitatea financiară sunt *Financial accountability & management* cu 470 de articole, *International journal of managerial and financial accounting* cu 258 de articole, *Advances in structural dynamics, VOLS I & II* cu 184 articole, *Accounting review* cu 174 articole, *Issues in accounting education* – 111 articole și *Journal of accountancy* – 57 de articole.

În figura 1 se poate observa un grafic format din 3 câmpuri cu ierarhia primelor 20 de țări și reviste cărora aparțin cele mai multe articole privind contabilitatea financiară, precum și cele mai frecvente cuvinte cheie utilizate.

Figura 1. Ierarhia primelor 20 de țări, reviste și cuvinte cheie

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

Lista celor mai productivi autori pe contabilitate financiară este deschisă de Indra Abeysekera de la Charles Darwin University și Chris Patel de la Macquarie University din Sidney, ambii cercetători având un număr de 25 de articole publicate, urmași îndeaproape de Irvine Lapsely (University of Edinburgh) și Lihong Wang (Zhengzhou University).

Producția științifică la nivel global ne dezvăluie faptul că România ocupă locul 10 cu un număr de 314 documente publicate, într-un top condus de Statele Unite al Americii (3216 documente), China (1551 documente) și Marea Britanie (1005 documente).

Cele mai citate documente la nivel global sunt incluse in tabelul 2. Cea mai citată lucrare privind contabilitatea financiară aparține lui April Klein, *Audit committee, board of director characteristics, and earnings management*, publicată în *Journal of Accounting and Economics* în anul 2002. Acest studiu analizează rolul comitetului de audit și al consiliului de administrație în gestionarea profitului în cadrul entităților. Studiul demonstrează faptul că eficiența acestor departamente depinde de independența față de managementul financiar-contabil, monitorizarea procesului de contabilitate financiară fiind analizată mai obiectiv.

Tabelul 2. Cele mai citate 10 documente

Document	Total citări
Klein A., (2002) <i>Audit committee, board of director characteristics, and earnings management</i> , Journal of Accounting and Economics	1993
Francis J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K., (2005), <i>The market pricing of accruals quality</i> , Journal of Accounting and Economics	1410
Hanlon, M., Heitzman, S., (2010), <i>A review of tax research</i> , Journal of Accounting and Economics	1120
Bushman, R.M., Smith, A.S., (2001), <i>Financial accounting information and corporate governance</i> , Journal of Accounting and Economics	1019
Anderson, R. C., Mansib, S.A., Reeb, D.M., (2004), <i>Board characteristics, accounting report integrity, and the cost of debt</i> , Journal of Accounting and Economics	763

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

În tabelul 3 sunt incluse cele mai citate documente la nivel local. Citarea la nivel local măsoară de câte ori, un document inclus într-o colecție, a fost citat în aceeași colecție. Cea mai citată lucrare aparține cercetătorilor Robert M. Bushman și Abbie J. Smith, fiind publicată în anul 2001 în *Journal of Accounting and Economics*. Această lucrare face o trecere în revistă a cercetărilor privind utilizarea contabilității financiare în planificarea managerială și explorează direcții viitoare de cercetare. Studiul propune utilizarea informațiilor contabile financiare în mecanismele de control corporative sugerând oportunități de explorare a cercetărilor în acest sens. Sunt propuse de asemenea cercetări suplimentare privind rolul informațiilor contabile financiare raportate și investigarea efectelor acestor informații asupra performanței economice (Bushman, 2001).

Tabelul 3. Cele mai citate documente la nivel local

Document	Total citări
Bushman, R.M., Smith, A.S., (2001), <i>Financial accounting information and corporate governance</i> , Journal of Accounting and Economics	82
Lapsley, I., (2008), <i>The NPM agenda: back to the future</i> , Financial Accountability & Management	67
Klein A., (2002) <i>Audit committee, board of director characteristics, and earnings management</i> , Journal of Accounting and Economics	61
Bushman, R.M., Chen, Q., Engel, E., Smith, A., (2004) <i>Financial accounting information, organizational complexity and corporate governance systems</i> , Journal of Accounting and Economics	49
Barth, M. E., Beaver, W.H., Landsman, W.R., (2001), <i>The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view</i> , Journal of Accounting and Economics	47

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

Dintr-o listă de 11300 de cuvinte cheie, termenii *contabilitate*, *contabilitate financiară*, *financiar* și *guvernanta corporatistă* au cea mai mare frecvență în utilizarea lor de către autori, baza de date Web of Science identificând ca cei mai utilizați termeni cuvinte precum *performanță*, *management* sau *informație*.

Tabelul 4. Cele mai frecvente cuvinte cheie

Cuvinte cheie ale autorului	Frecvența	Cuvinte cheie - WoS	Frecvența
accounting	303	performance	348
financial accounting	289	management	330
financial	127	information	257

corporate governance	124	impact	235
accountability	121	quality	179
ifrs	103	determinants	168
financial reporting	100	earnings	164
management	80	disclosure	157
performance	74	corporate governance	151
earnings management	73	earnings management	146

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

Figura 2. Norul de cuvinte cheie alese de autori

Sursa: proiecție a autorului pe baza datelor extrase din Web of Science procesate cu aplicația Biblioshiny pentru Bibliometrix în R Studio

Harta tematică a cuvintelor cheie alese de autori dezvăluie 5 teme principale: social, IFRS, contabilitate, investiții și contabilitate financiară.

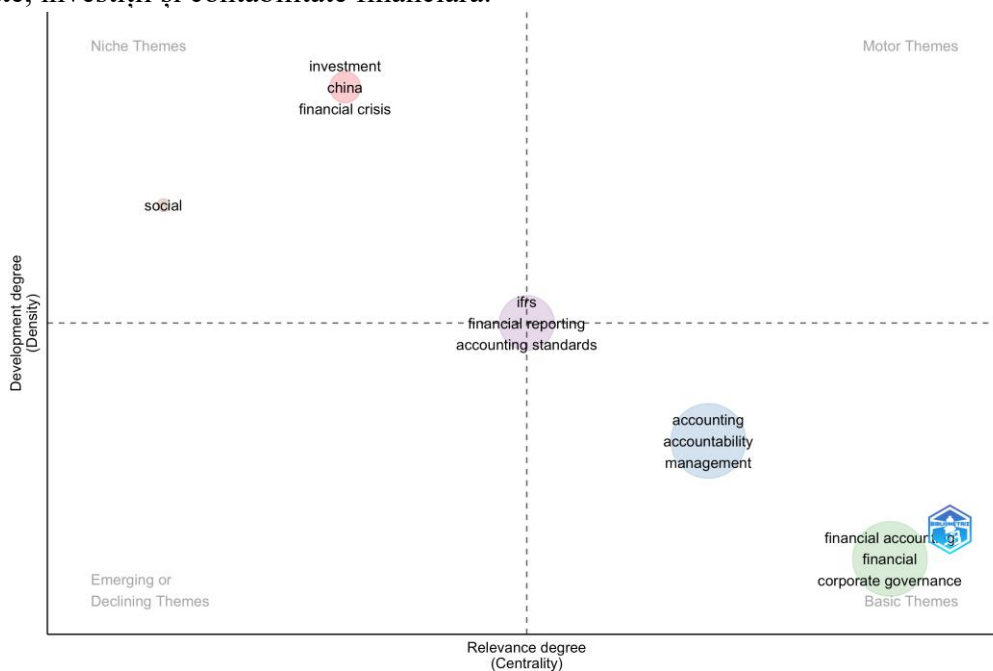

Figura 3. Harta tematică

Structura conceptuală analizată prin harta rețelei de co-frecvență (Figura 4), utilizând cuvintele cheie alese de autori și 50 de etichete (cuvinte), ne dezvăluie 3 grupuri mari de interes formate în jurul termenilor ”contabil”, ”IFRS” și ”contabilitate”.

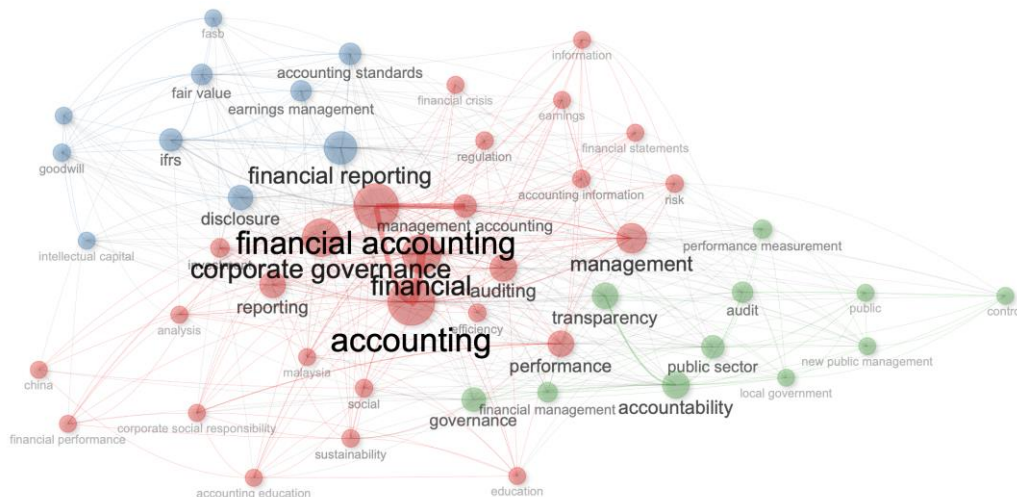

Figura 4. Structura conceptuală

Concluzii

Deși ierarhizarea celor mai relevante surse a plasat revista *Financial accountability & management* pe primul loc cu 470 de articole publicate, cele mai citate documente apar în revista *Journal of Accounting and Economics*, care se plasează abia pe locul 13 în această ierarhie, cu 33 de articole publicate până în anul 2023, ceea ce ne demonstrează faptul că cercetările cele mai citate nu sunt întotdeauna regăsite în cele mai mari reviste de specialitate. Deasemenea, concluziile care se pot trage pe baza unor astfel de analize pot fi surprinzătoare în ceea ce privește relevanța surselor citate.

Cercetarea bibliometrică în domeniul economic este la început, totalitatea lucrărilor publicate fiind sub 5000 și cuprinzând articole din discipline precum Management, Business, Economie și Business Finance. În ceea ce privește contabilitatea financiară, la data de 1 Martie 2024 am identificat doar 7 lucrări de analiză bibliometrică a publicațiilor din acest domeniu, ceea ce ne permite să emitem ipoteza că domeniul bibliometric este insuficient exploatat pe această disciplină.

Analiza cuvintelor cheie alese de autori și identificate de algoritmul WoS reprezintă proiecții ale direcțiilor viitoare a cercetărilor din domeniul studiat, dezvăluind preocupări tot mai proeminente către noi perspective de analiză precum guvernanta corporatistă sau auditul.

Prin analiza bibliometrică este posibilă cartografierea cunoștințelor științifice cumulate și a nuanțelor evolutive ale domeniilor bine stabilite, făcând posibilă înțelegerea unor volume mari de date nestructurate. ” [...] studiile bibliometrice realizate bine pot constitui baze solide pentru avansarea unui domeniu în moduri noi și semnificative – le permite și le împuternicește cercetătorilor să (1) să obțină o privire de ansamblu unică, (2) să identifice lacunele în cunoștințe, (3) să obțină noi idei pentru investigare și (4) să își poziționeze contribuțiile dorite în domeniu.” (Donthu et al., 2021).

Prezentul studiu va fi continuat cu cercetări viitoare privind analiza bibliometrică a lucrărilor din domeniul contabil fiind urmat de o analiză a publicațiilor privind contabilitatea managerială și rolul managerului de gestiune în cadrul organizațiilor.

Acest articol a fost realizat cu susținerea bursei de performanță științifică acordată de Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia prin contractul nr. 1192/21.12.2023.

Referințe bibliografice

1. Aria, M.; Cuccurullo, C. (2017) Bibliometrix: an R-tool for comprehensive science mapping analysis, *Journal of Informetrics*, 11 (4), p. 959-975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>
2. Barth, M. E., Beaver, W.H., Landsman, W.R., (2001), *The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view*, *Journal of Accounting and Economics*
3. Boyce, B.R., Kraft, D, H., - Principles, and theories in information science, in: M. E. WILLIAMS (Ed.), *Annual Review of Information Science and Technology*, Vol. 20, White Plains, N. Y.; Knowledge Industry Publications, Inc., 1985, p. 163 *apud* R. N. Broadus - *Toward a definition of "bibliometrics"* *Scientometrics*, Vol. 12. Nos 5-6 (1987) 373-379, North Caroline, USA
4. Broadus, R.N. - *Toward a definition of "bibliometrics"*, *Scientometrics*, Vol. 12. Nos 5-6 (1987) 373-379, North Caroline, USA

5. Bushman, R.M., Chen, Q., Engel, E., Smith, A., (2004) *Financial accounting information, organizational complexity and corporate governance systems*, Journal of Accounting and Economics
6. Bushman, R.N., Smith, A.J. – Financial accounting information and corporate governance, *Journal of Accounting and Economics*, 2001, DOI: 10.1016/S0165-4101(01)00027-1
7. Donthu, N. (et. al.) - How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines, *Journal of Business Research* 133 (2021) 285.
8. Francis J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K., (2005), *The market pricing of accruals quality*, Journal of Accounting and Economics
9. Glas, F. - Fiction, and bibliometrics: Analyzing a publishing house's stocklist, *Libri*, 36 (1986) 40 apud R. N, BROADUS - *Toward a definition of "bibliometrics"*, *Scientometrics*, Vol. 12. Nos 5-6 (1987) 373-379, North Caroline, USA
10. Groos, O., Pritchard, A. – Documentation notes, *Journal of documentation*, Vol. 25, iss:4, p. 349, <http://dx.doi.org/10.1108/eb026482>.
11. İYIBILDIREN, Mustafa; EREN, Tevfik; CERAN, Mehmet Burak, *Bibliometric analysis of publications on web of science database related to accounting information system with mapping technique*, *Cogent Business & Management* (2023), 10: 2160584, <https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2160584>, accesat la 16.10.2023
12. Klein A., (2002) *Audit committee, board of director characteristics, and earnings management*, Journal of Accounting and Economics, DOI: 10.1016/S0165-4101(02)00059-9
13. Lapsley, I., (2008), *The NPM agenda: back to the future*, *Financial Accountability & Management*
14. Lim, W. M., Kumar, S. – Guidelines for interpreting the results of bibliometric analysis: a sensemaking approach, *Global Business and Organizational Excellence*, 2024, 43(2), 17–26. <https://doi.org/10.1002/joe.22229>
15. LINNENLUECKE, Martina, K., MARRONE, Mauricio, SINGH, Abhay, K., *Sixty years of Accounting & Finance: a bibliometric analysis of major research themes and contributions*, Accounting and Finance Association of Australia and New Zealand, 2020: 1 – 35.
16. Margison Margison, S. – Global science and national comparisons: beyond bibliometrics and scientometrics, *Comparative Education*, 58:2, 125-146, DOI: 10.1080/03050068.2021.1981725
17. MATEȘ, Dorel; PORDEA, Daniela, *Calitatea informației contabile – o analiză bibliometrică*, *CECCAR Business Review*, 2021, 10: 9 – 17.
18. Moral-Muñoz, A. et al. - Software tools for conducting bibliometric analysis in science: an up-to-date review, *El profesional de la información*, 2020, 29 (1), e290103 <https://doi.org/10.3145/epi.2020.ene.03>
19. MUNTEANU, Ionela, JAKUBOWICZ, Flavius Valentin, *A Bibliometric Analysis of Scientific Accounting Studies Concerning Fiscal Topics*, "Ovidius" University Annals, Economic Sciences Series, 2022, Volume XXII, Issue 2, 920 – 926.
20. Sengupta, I.N., - Bibliometrics, Informetrics, Scientometrics and Librametrics. *Libri*, 42(2), 75-98 - January 1992, <https://doi.org/10.1515/libr.1992.42.2.75>
21. TOMASZEWSKI, Robert, Visibility, impact, and applications of bibliometric software tools through citation analysis, *Scientometrics*, 2023, 128: 4007 – 4028.
22. Van Eck N. J. and Waltman L., - *Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping*, *Scientometrics*, vol. 84, no. 2, pp. 523–538, 2010.
23. Wood, W.W., Wilson, C.S. - The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics, *Scientometrics*, Vol. 52, No. 2 (2001) pp. 291–314